KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2019/293,

annettu 8 päivänä marraskuuta 2018,

valtiontuesta SA.43785 (2018/C) (ex 2015/PN, ex 2018/NN), jonka Romania on myöntänyt Complexul Energetic Hunedoara -yrityksen rakenneuudistukseen

(tiedoksiannettu numerolla C(2018) 7308)

(Ainoastaan romaniankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen säännösten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]),

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Komissio ilmoitti Romanialle 12 päivänä maaliskuuta 2018 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, jäljempänä 'menettelyn aloittamista koskeva päätös', joka koski Complexul Energetic Hunedoara S.A:n, jäljempänä 'CE Hunedoara', rakenneuudistustukea. Menettelyn aloittamista koskevaa päätöstä edelsi ilmoituksia ja yhteydenpitoa komission ja Romanian välillä CE Hunedoaralle tai sen edeltäjille myönnetystä valtiontuesta, mitä on kuvattu tarkemmin menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä ja jäljempänä 2.1 kohdassa.

(2) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([2]). Komissio kehotti myös asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa asiasta.

(3) Romania toimitti huomautuksia menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 15 päivänä toukokuuta 2018. Komissio ei saanut huomautuksia asianomaisilta osapuolilta. Toukokuun 15 päivänä 2018 saatujen huomautusten lisäksi komissio piti 31 päivänä heinäkuuta 2018 myös videoneuvottelun Romanian viranomaisten kanssa.

2. TUEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Aiemmat CE Hunedoaraa koskevat päätökset

(4) Helmikuun 22 päivänä 2012 komissio oli päättänyt olla vastustamatta suunniteltua tukea, jonka kokonaismäärä oli 1 169 miljoonaa Romanian leuta (noin 251,3 miljoonaa euroa) ja joka oli tarkoitettu seitsemästä kansallisen kivihiiliyhtiö JSC Petrosanin ([3]) omistamasta kivihiilikaivoksesta kolmen sulkemiseen, jäljempänä 'kivihiilikaivoksille myönnettyä ensimmäistä tukea koskeva päätös'. Tässä päätöksessä komissio katsoi, että suunniteltu tuki oli sisämarkkinoille soveltuvaa neuvoston päätöksen 2010/787/EU mukaisesti, jäljempänä 'neuvoston päätös kivihiilikaivoksille annettavasta valtiontuesta' ([4]).

(5) Huhtikuun 20 päivänä 2015 komissio oli todennut, että Electrocentrale Paroşeni ja Electrocentrale Deva, kaksi sähköntuotantoyhtiötä, jotka olivat yhdistyneet CE Hunedoaraksi vuonna 2012, olivat saaneet vuosina 2009–2011 valtiontukea, joka ei soveltunut sisämarkkinoille. Päätöksessään ([5]), jäljempänä 'sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskeva päätös', komissio pyysi Romaniaa perimään tuen korkoineen takaisin

([1]) EUVL C 158, 4.5.2018, s. 47.
([2]) Ks. alaviite 1.
([3]) EUVL C 23, 25.1.2013, s. 3.
([4]) Neuvoston päätös 2010/787/EU, annettu 10 päivänä joulukuuta 2010, kilpailukyvyttömien kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi annettavasta valtiontuesta (EUVL L 336, 21.12.2010, s. 24).
([5]) Komission päätös (EU) 2015/1877, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2015, tariffeista, jotka romanialainen S.C. Hidroelectrica SA on maksanut S.C. Termoelectrica S.A:n ja S.C. Electrocentrale Deva S.A:n hyväksi SA.33475 (12/C) (EUVL L 275, 20.10.2015, s. 46), johdanto-osan 117–124 kappale.

CE Hunedoaralta, joka oli näiden kahden sähköntuotantoyhtiön seuraajayhtiö, jos tuensaajat eivät pystyisi maksamaan sitä takaisin. Romanian viranomaiset toimittivat 10 päivänä kesäkuuta 2015 tietoja, joiden mukaan 34 785 015,45 Romanian leun (noin 7,48 miljoonan euron) suuruinen, takaisinperittävän tuen määrän korkoineen kattava summa oli siirretty CE Hunedoaralta Romanian energiaministeriölle, ja näin takaisinperintäpäätös oli pantu täytäntöön.

(6) Huhtikuun 21 päivänä 2015 komissio päätti olla vastustamatta valtiontukea, joka oli suunniteltu annettavan CE Hunedoaralle tiettyyn tarkoitukseen myönnettävinä lainoina, joiden määrä olisi enintään 167 miljoonaa Romanian leuta (noin 37,7 miljoonaa euroa) ([6]), jäljempänä 'pelastamistukea koskeva päätös' ([7]). Tässä päätöksessä komissio katsoi, että lainat olivat CE Hunedoaralle myönnettyä pelastamistukea, ja ilmoitti, että tuki soveltui sisämarkkinoille rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen mukaisesti, jäljempänä 'pelastamista ja rakenneuudistusta koskevat suuntaviivat' ([8]), kun otetaan huomioon joukko Romanian antamia sitoumuksia (ks. johdantoosan 120 ja 123 kappale jäljempänä).

(7) Lokakuun 21 päivänä 2015, kuusi kuukautta pelastamistukea koskevan päätöksen antamisen jälkeen, Romania toimitti CE Hunedoaraa koskevan rakenneuudistussuunnitelman, jäljempänä 'ensimmäinen rakenneuudistussuunnitelma' ([9]). Romanian tavoitteena oli pidentää pelastamistukea koskevassa päätöksessä tarkoitetun pelastamislainan takaisinmaksuaikaa ja myöntää CE Hunedoaralle rakenneuudistustukea ensimmäiseen rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyvien kustannusten rahoittamiseen. Romania ilmoitti 3 päivänä joulukuuta 2015 toimitetulla kirjeellä, että se toimittaa tietoa rakenneuudistustuesta neljän viikon kuluttua. Seuraavana päivänä komissio aloitti hallinnollisesti CE Hunedoaralle myönnettyä rakenneuudistustukea koskevan asian SA.43785 (2015/PN) käsittelyn.

(8) Tammikuun 8 päivänä 2016 Romania ilmoitti ennakolta aikeestaan myöntää CE Hunedoaralle rakenneuudistustukea uuden rakenneuudistussuunnitelman perusteella, jota oli muutettu ensimmäiseen suunnitelmaan nähden, jäljempänä 'muutettu rakenneuudistussuunnitelma', ja toimitti muita lisätietoja, joita täydennettiin vielä 11 päivänä tammikuuta 2016. Romanian viranomaisten kanssa pidettiin 12 päivänä tammikuuta 2016 kokous, jossa käsiteltiin toimitettuja tietoja.

(9) Tammikuun 15 päivänä 2016 Romanialle ilmoitettiin, että suunniteltuun rakenneuudistustukeen ja ensimmäiseen rakenneuudistussuunnitelmaan olisi tehtävä merkittäviä muutoksia, ennen kuin Romania voisi toimittaa virallisen ilmoituksen. Romania ei toimittanut tämän jälkeen uutta rakenneuudistussuunnitelmaa.

(10) Tammikuussa 2016 CE Hunedoaran osalta aloitettiin virallinen maksukyvyttömyysmenettely Romanian lain mukaisesti, mutta kansallinen tuomioistuin päätti sen myöhemmin.

(11) Tämän jälkeen Romania katsoi, että vaikka CE Hunedoara mahdollisesti purettaisiin, muutamat sähköntuotantoyksiköt, kivihiilikaivokset ja niihin liittyvät kivihiilenkäsittelypalvelut olisi tarpeen pitää väliaikaisesti toiminnassa tuotantokustannusten kompensoinnilla tuettuina. Näiden näkökohtien sekä CE Hunedoaran mahdollista seuraajaa (mahdollisia seuraajia), joka toimisi (jotka toimisivat) osittain myös CE Hunedoaran varoilla, koskevien uusien suunnitelmien perusteella ja komission pyynnöstä Romanian viranomaiset toimittivat tietoja 12 päivänä toukokuuta 2016, videoneuvottelussa 18 päivänä toukokuuta 2016 sekä 9, 25 ja 29 päivänä elokuuta 2016, kokouksessa 12 päivänä lokakuuta 2016 sekä 9 päivänä marraskuuta 2016, 17 päivänä toukokuuta 2017 ja 1 päivänä syyskuuta 2017. Toukokuun 17 päivänä 2017 toimitettuihin tietoihin sisältyi CE Hunedoaran mahdollista likvidaatiota koskeva aikajana.

(12) Komissio päätti 24 päivänä marraskuuta 2016 erillisen ilmoituksen perusteella olla vastustamatta 447,8 miljoonan Romanian leun (noin 96,2 miljoonan euron) tukea, joka oli suunniteltu myönnettävän CE Hunedoaralle ja tarkoitettu neljästä CE Hunedoaran yhä ylläpitämästä kivihiilikaivoksesta kahden sellaisen kaivoksen sulkemiseen, joita kivihiilikaivoksille myönnettyä ensimmäistä tukea koskeva päätös ei koskenut, jäljempänä 'kivihiilikaivoksille myönnettyä toista tukea koskeva päätös' ([10]). Tässä päätöksessä komissio katsoi, että suunniteltu tuki soveltui sisämarkkinoille kivihiilikaivoksille annettavaa valtiontukea koskevan neuvoston päätöksen mukaisesti.

2.2 **Tuensaaja: CE Hunedoara**

(13) CE Hunedoara on vertikaalisesti integroitunut sähköntuotantoyhtiö, jonka päätoimipaikka on Petrosanissa Hunedoaran maakunnassa. Sen osakkeet omistaa kokonaan Romanian valtio. CE Hunedoara käyttää pääasiassa

([6]) Tässä päätöksessä tiedotustarkoituksiin käytetty vaihtokurssi on RON/EUR= 0,215 (31.1.2018).
([7]) Komission päätös, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2015, SA.41318 (2015/N) – Romania – Notification of the rescue aid to Complexul Energetic Hunedoara (EUVL C 203, 19.6.2015, s. 5).
([8]) EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1.
([9]) Tästä suunnitelmasta keskusteltiin myös Romanian viranomaisten kanssa 23 päivänä lokakuuta 2015 pidetyssä kokouksessa.
([10]) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisen valtiontuen hyväksyminen – Tapaukset, joita komissio ei vastusta (EUVL C 127, 21.4.2017, s. 1).

kotimaista kivihiiltä, jota se louhii hiilikaivoksistaan, tuottaakseen sähköä ja lämpöä läheisiin kaupunkeihin. Sen kahden voimalaitoksen, Devan ([11]) ja Parosenin ([12]), asennettu nimelliskapasiteetti on yhteensä 1 225 MW. CE Hunedoara tuottaa noin 4,2 prosenttia Romaniassa kulutettavasta sähköstä, ja se on ainoa suuri sähköntuottaja maan keski- ja luoteisosissa. Yhtiö työllistää noin 6 600 ihmistä, joista 1 750 työskentelee sähköntuotannossa ja 4 700 kaivostoiminnassa.

(14) CE Hunedoara perustettiin marraskuussa 2012 yhdistämällä kaksi aikaisemmin konkurssin partaalla ollutta ja sittemmin purettua valtion omistamaa yhtiötä nimeltä Electrocentrale Paroseni ja Electrocentrale Deva, jäljempänä 'edeltäjäyhtiöt'. Kansallisen kivihiiliyhtiön JSC Petrosanin purkamisen jälkeen neljän kivihiilikaivoksen oli suunniteltu jäävän toimintaan, eikä niiden ollut suunniteltu saavan kivihiilikaivoksille myönnettyä ensimmäistä tukea koskevan päätöksen mukaista sulkemistukea. Nämä yhdistettiin CE Hunedoaraan Electrocentrale Parosenin ja Electrocentrale Devan sähköntuotantoyksiköiden ja niihin liittyvän hallintohenkilöstön sekä näiden yksiköiden kiinteistöjen kanssa, sillä käytännössä näiden neljän hiilikaivoksen tuottama kivihiili käytettiin kokonaan Electrocentrale Parosenissa ja Electrocentrale Cevassa sähkön- ja lämmöntuotannon polttoaineena. Erityisesti on huomattava, että

— kaikki edeltäjäyhtiöiden tuotantoon liittyvät varat ja velat siirtyivät CE Hunedoaralle. Kumpikin yhtiö oli jatkuvasti kykenemätön myymään sähköä Romaniassa kilpailukykyiseen markkinahintaan, ja ne saivat vuosina 2009–2011 sisämarkkinoille soveltumatonta tukea 22,62 miljoonaa Romanian leuta ja 3,65 miljoonaa Romanian leuta (yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa), minkä summan komissio määräsi sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskevassa päätöksessään Romanian perimään CE Hunedoaralta takaisin korkoineen sen ja tuensaajien välisen taloudellisen ja oikeudellisen jatkuvuuden perusteella ([13]).

— Elokuussa 2013 CE Hunedoara otti kansalliselta kivihiiliyhtiöltä JSC Petrosanilta haltuunsa neljä seitsemästä kivihiilikaivoksesta. Aikaisemmin, vuoteen 2011 saakka, JSC Petrosanilla oli seitsemän toiminnassa olevaa kaivosta; kolme niistä sai sulkemistukea kivihiilikaivoksille myönnettyä ensimmäistä tukea koskevan päätöksen nojalla. Neljän muun CE Hunedoaraan sulautuneen kivihiilikaivoksen väitettiin olevan kannattavia. Nämä neljä kivihiilikaivosta ja muut tuotantolaitokset siirrettiin CE Hunedoaralle velat vähennettyinä, etenkin aiemmin valtiolle tai muille julkishallinnon elimille kertyneet noin 1,2 miljardin euron velat, jotka koostuivat pääasiassa maksamattomista veroista ja sosiaaliturvamaksuista. Kertyneitä velkoja ei ollut otettu huomioon, kun näiden neljän kaivoksen kannattavuutta arvioitiin. Komissio ilmoitti Romanialle, että valtiontukisääntöjen mukaisesti sillä on velvollisuus tarvittaessa ilmoittaa kaikki valtion tukitoimet, jotka koskevat velkoja valtiolle. Romania ei ilmoittanut menettelystä ([14]), jolla neljä kivihiilikaivosta siirrettiin velattomana CE Hunedoaralle.

2.3 **CE Hunedoaran toiminnallinen ja taloudellinen tulos**

2.3.1 *Toiminnallinen tulos*

(15) Romanian energia-alan sääntelyviranomaisen ([15]) mukaan CE Hunedoaran osuus nettosähköntuotannosta vuosina 2013–2015 oli seuraava:

Taulukko 1

CE Hunedoaran kokonaissähkönsyöttö vuosina 2013–2015 kokonaistuotantoon verrattuna

Tuottaja	Käytetty kapasiteetti (MW)			Sähkön kokonaistuotanto (TWh)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
CE Hunedoara	1 110 (6 %)	998 (5 %)	1 063 (5 %)	3 (5 %)	2,7 (4 %)	1,84 (2,9 %)
Markkinavolyymi	18 142 (100 %)	18 448 (100 %)	19 086 (100 %)	55,8 (100 %)	62 (100 %)	62,6 (100 %)

([11]) Rakennettu kahdessa vaiheessa, ensin vuosina 1969–1971 ja sen jälkeen vuosina 1977–1980 – ks. GMC Insolvency Consulting -raportti maaliskuulta 2016, sivu 37, cigmc.ro/files/Raport%20art.%2097.pdf

([12]) Rakennettu kahdessa vaiheessa, ensin vuosina 1956–1959 ja sen jälkeen vuosina 1962–1964 (ks. julkisesti saatavilla olevat tiedot osoitteessa https://uzinaparoseni.wordpress.com/).

([13]) Sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskeva päätös, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2015, johdanto-osan 84, 88–90, 98 ja 117–124 kappale. Pelastamistukea koskeva päätös, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2015, johdanto-osan 13 ja 63 kappale.

([14]) Kivihiilikaivoksille myönnettyä ensimmäistä tukea koskeva päätös, annettu 22 päivänä helmikuuta 2012, johdanto-osan 4–10 kappale.

([15]) ANREn vuosikertomukset vuosilta 2013, 2014 ja 2015 (saatavana osoitteessa http://www.anre.ro/en/about-anre/annual-reports-archive). Ks. myös Transelectrican tiedot asennetun tuotantokapasiteetin kokonaismäärästä ja käytettävissä olevasta määrästä kunkin käytettävissä olevan yksikön ja ensisijaisten energialähteiden mukaan (saatavilla osoitteessa http://transelectrica.ro/web/tel/productie).

(16) Romaniassa sähköä tuottavat erityyppiset voimalaitokset, joiden tuotantokustannukset vaihtelevat. Heinäkuusta 2012 sähköllä on käyty kauppaa tukkutasolla pörssissä eli Romanian sähköpörssin, jäljempänä 'OPCOM', spot- ja termiinimarkkinoilla.

(17) Voimalaitoksen toiminnalle tärkeä kriteeri on vertailla vuorokausimarkkinahintaa ja sähköntuotannon rajakustannuksia kyseisessä voimalaitoksessa. Lämpövoimalaitoksissa tärkeimmät rajakustannukset ovat polttoainekustannukset, hiilidioksidipäästöihin liittyvien sertifikaattien kustannukset ja toiminnalliset rajakustannukset.

(18) CE Hunedoaran ilmoittamat keskimääräiset tuotantokustannukset vuonna 2013 olivat 274,27 Romanian leuta / MWh (noin 59 euroa / MWh). Vuonna 2014 ne olivat 310,19 Romanian leuta / MWh (noin 67 euroa / MWh) ja vuonna 2015 ne olivat 358,90 Romanian leuta / MWh (noin 77 euroa / MWh). Kivihiilen (polttoaineen) louhinnan keskimääräiset kustannukset CE Hunedoarassa olivat noin 126 Romanian leuta / MWh (noin 27 euroa / MWh) verrattuna kivihiilen markkinahintaan, joka oli noin 40 Romanian leuta / MWh (noin 9 euroa / MWh) ([16]).

(19) Sähkön painotettu keskimääräinen vuotuinen hinta OPCOMin vuorokausimarkkinoilla vuonna 2013 oli kuitenkin 165,06 Romanian leuta / MWh (noin 35 euroa / MWh). Vuonna 2014 se oli 158,93 Romanian leuta / MWh (noin 34 euroa / MWh) ja vuonna 2015 se oli 166,35 Romanian leuta / MWh (noin 36 euroa / MWh). Myös OPCOMin kahdenvälisillä keskitetyillä markkinoilla sähkön keskimääräinen vuotuinen hinta vaihteli välillä 182,94 Romanian leuta / MWh (noin 39 euroa / MWh) ja 162,41 Romanian leuta / MWh (noin 35 euroa / MWh) vuosina 2013–2015 ([17]). Toisin sanoen vuosina 2013–2015, kun nyt käsiteltävänä olevat lainat myönnettiin, CE Hunedoaran keskimääräiset tuotantokustannukset olivat 66–116 prosenttia suuremmat kuin hinnat, joilla sähköä myytiin vuorokausimarkkinoilla, ja 50–121 prosenttia suuremmat kuin hinnat Romanian sähköpörssin kahdenvälisillä keskitetyillä markkinoilla.

(20) Voidaan siis todeta, että näillä markkinahinnoilla CE Hunedoara ei voinut toimia kannattavasti kestävällä tavalla, koska vuorokausihinnat ja termiinihinnat olivat pienemmät kuin CE Hunedoaran tuotantokustannukset. Kilpailuun perustuvilla sähkömarkkinoilla tuotanto pitäisi myydä rajakustannukset ylittävällä hinnalla, jotta saadaan voittomarginaalia. Siihen CE Hunedoara ei selvästikään kyennyt perustamisestaan lähtien kuin satunnaisesti, mikä näkyy siinä, ettei CE Hunedoara pystynyt osoittamaan liiketoimintansa tuloista riittävää määrää hiilidioksidipäästöjä koskevien, vuosina 2014 ja 2015 tarvittavien sertifikaattien ostamiseen. Kivihiilellä toimivat voimalaitokset toimivat yleensä peruskuormavoimalaitoksina, ja niiden kuormitusaste on vähintään 70 prosenttia ([18]). Taulukon 1 sähköntuotantotiedoista kuitenkin nähdään, että CE Hunedoaran kuormitusaste oli 30,8 prosenttia vuosina 2013 ja 2014, ja vuonna 2015 se putosi alle 20 prosenttiin. Tämä voi selittyä sillä, että tuotantolaitokset (kivihiilikaivokset ja kaksi sähköntuotantolaitosta, jotka yhdistyivät CE Hunedoaraksi marraskuussa 2012), olivat samat kuin ne, joiden avulla konkurssin tehneet edeltäjäyhtiöt harjoittivat toimintaansa aikaisemmin; minkäänlaisia merkittäviä tuotannollisia tai teknologisia parannuksia, joilla olisi tähdätty tuotantokustannusten pienentämiseen, ei ollut tehty. Niinpä CE Hunedoara myi tuotantoaan hinnalla, joka oli keskimäärin 199,22 Romanian leuta / MWh (noin 43 euroa / MWh) vuonna 2013; vuonna 2014 hinta oli 167,68 Romanian leuta / MWh (noin 36 euroa / MWh) ja vuonna 2015 se oli 181,52 Romanian leuta (noin 39 euroa / MWh) ([19]). Edeltäjiensä tavoin se ei pystynyt tuottamaan riittävästi voittoa selvitäkseen sekä toimintakustannuksista että veloista, ei myöskään veloista julkishallinnon laitoksille, kuten jäljempänä olevasta taulukosta 2 käy ilmi.

2.3.2 *Taloudellinen tulos*

(21) Kuten jäljempänä olevasta taulukosta 2 käy ilmi, vuonna 2012 eli ensimmäisenä toimintavuotenaan CE Hunedoaran teki voittoa (nettotulot) 37,9 miljoonaa Romanian leuta (noin 8,1 miljoonaa euroa). Vuodesta 2013 alkaen, kun neljä kivihiilikaivosta ja niihin liittyvä kivihiilen käsittely-yksikkö siirrettiin, CE Hunedoara alkoi kuitenkin tehdä kasvavia tappioita, joiden määrä vuonna 2013 oli 147,6 miljoonaa Romanian leuta (31,7 miljoonaa euroa). Vuonna 2014 tappiota tuli 352,3 miljoonaa Romanian leuta (76 miljoonaa euroa). Samalla heikkenivät taloudelliset tunnusluvut, kuten liikevoitto, velkaantumisaste ja likviditeetti. Vuoden 2015 lopussa CE Hunedoaran negatiivinen oma pääoma oli 1 082,6 miljoonaa Romanian leuta (232,7 miljoonaa euroa). Vuoden 2017 lopussa negatiivinen oma pääoma oli kaksinkertaistunut 2 842,7 miljoonaan Romanian leuhun (611,18 miljoonaan euroon). Vuodesta 2013 alkaen toiminnan tulos on ollut tappiollinen eikä yhtiöllä ole ollut vapaata kassavirtaa velkojen takaisinmaksuun ja muihin maksuihin, jotka eivät sisältäneet lisävelkoja valtion ei-kaupallisille elimille, kuten veroviranomaisille.

([16]) CE Hunedoara, hallintoneuvoston laatimat raportit vuosilta 2013, 2014 ja 2015 (saatavana osoitteessa: http://www.cenhd.ro/index.php/situatii-financiare/).

([17]) OPCOMin vuosikertomukset vuosilta 2013, 2014 ja 2015 (saatavana osoitteessa https://www.opcom.ro/compania/compania.php?lang=ro&id=6).

([18]) Ks. esimerkiksi kuormitusasteet, jotka on ilmoitettu päätöksessä SA.38760 (2016/C) (EUVL C 46, 5.2.2016, s. 19).

([19]) http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2013/Raportul%20administratorilor%20-%202013.pdf, sivu 3. http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2014/Raportul%20administratorilor%20-%202014.pdf, sivu 3. http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2015/Raportul%20administratorilor%20-%202015.pdf, sivu 11.

Taulukko 2

CE Hunedoaran taloudellinen tulos vuosina 2012–2017

Miljoonaa Romanian leuta	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kokonaistulot	249,4	1 061,1	691,5	574,74	448,4	568,7
Liikevoitto/-tappio (EBITDA)	20,2	– 167,1	– 341,7	– 1 647,6	– 838,2	– 744,6
Nettotulot/-tappio	37,9	– 147,6	– 352,3	– 1 661,6	– 858,4	– 768,8
Osakepääoma	203,4	349,8	354,5	354,5	354,5	354,5
Oma pääoma	678,7	980,1	629,3	– 1 082,6	– 2 071,3	– 2 842,7
Pitkäaikainen vieras pääoma	170,0	269,5	258,7	270,5	245,4	237,4
Muut lyhytaikaiset velat ja verot	72,3	243,2	371,6	726,7	922,2	1 099,1

Lähde: www.cenhd.ro, julkisesti saatavilla olevien vuosikertomusten mukaan kesäkuussa 2018.

(22) Viimeistään huhtikuuhun 2015 mennessä CE Hunedoara täytti Romanian lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi ([20]). Tammikuussa 2016 CE Hunedoara asetettiin väliaikaisesti maksukyvyttömyysmenettelyyn. Maaliskuussa 2016 CE Hunedoaran selvittäjä julkaisi raportin, jäljempänä 'selvittäjän raportti', joka sisälsi tietoja yhtiön veloista: CE Hunedoaralla oli noin 2 360 miljoonaa Romanian leuta (noin 507,4 miljoonaa euroa) velkaa valtion eri elimille. Tähän summaan sisältyivät esimerkiksi tähän päätökseen kuuluvat lainat sekä ympäristöviraston määräämät sakot hiilidioksidipäästöoikeuksien ja vihreiden todistusten hankkimisen laiminlyömisestä sekä muut velat valtiolle ja sosiaaliturvamaksut. Romanian mukaan ympäristövirasto myös vaati, muiden yksityisten velkojien tavoin, että CE Hunedoara maksaa sille summat, jotka se on velkaa.

(23) Kuten CE Hunedoaran oma pääoma osoittaa, yhtiö on käytännössä konkurssissa, mutta se jatkaa toimintaansa jättämällä suurimman osan veloistaan ja verovelvollisuuksistaan maksamatta. Romanian antamien tietojen mukaan CE Hunedoaran likvidaatiomenettely voi sovellettavien kansallisten sääntöjen perusteella kestää vähintään kolme vuotta, jos Romanian valtio aloittaa menettelyn CE Hunedoaran osakkeenomistajana ja päävelkojana. Toistaiseksi kansalliseen yhtiöoikeuteen toimitetut maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskevat hakemukset eivät ole johtaneet siihen, että CE Hunedoara olisi julistettu pysyvästi maksukyvyttömäksi.

2.4 **CE Hunedoaralle myönnetyt lainat**

(24) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio tutki viisi julkisista varoista rahoitettua tai tuettua lainaa, jotka oli myönnetty CE Hunedoaralle sen nykyiseen sähköntuotantoliiketoimintaan tai joista se hyötyi. Kesäkuun 30 päivänä 2016 näiden Romanian valtion saatavien määrä oli yhteensä 337 107 835 Romanian leuta (noin 72,48 miljoonaa euroa), mukaan luettuina maksamatta oleva pääoma, korot, viivästyskorot ja muut kustannukset. Taulukossa 3 on Romanian toimittamat päivitetyt tiedot näiden lainojen maksamatta olevasta pääomasta 31 päivänä maaliskuuta 2018.

(25) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen jälkeen Romanian viranomaiset laativat lainasopimukset, joiden mukaan lainojen keskeiset alkuperäiset ehdot olivat seuraavat:

a) Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin ('IBRD') myöntämä laina, joka oli Romanian valtion takaama valtiovarainministeriön kautta – 'IBRD-laina'

(26) Tämä laina oli tarkoitettu CET Mintian sähköntuotantolaitteiston nro 3 kunnostus- ja modernisointihankkeeseen.

(27) Tätä varten RENEL (Regia Autonomă de Electricitate) sopi elokuussa 1995 Maailmanpankin kanssa lainasta, jonka määrä oli 110 000 000 Yhdysvaltojen dollaria. Tästä summasta peruutettiin myöhemmin, helmikuussa 2001, 33 500 000 Yhdysvaltojen dollaria. Toukokuun 17 päivään 2001 mennessä, jolloin IBRD kumosi sopimuksen, lainasta oli nostettu yhteensä 10 930 016 Yhdysvaltojen dollaria.

([20]) Pelastamistukea koskeva päätös, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2015, johdanto-osan 14, 16 ja 17 kappale.

(28) Toukokuun 31 päivänä 2002 IBRD teki lainasopimuksen Electrocentrale Devan kanssa. Tämän sopimuksen takasi Romanian hallitus, ja sopimuksen mukaan Electrocentrale Devalla käytettävissä oleva lainamäärä olisi enintään 69 908 805 Yhdysvaltojen dollaria (josta summasta 1 162 752 Yhdysvaltojen dollaria peruutettiin myöhemmin, helmikuussa 2005).

(29) Tämän lainan erääntymispäivä oli 1 päivä marraskuuta 2015, ja maksusuunnitelman mukaan laina oli sovittu maksettavaksi takaisin erissä kahdesti vuodessa (toukokuussa ja marraskuussa) 14 vuoden ajan vuodesta 2002 alkaen.

(30) Korkotaso vastaa viitekorkoon sidottujen lainojen kustannuksia, ja se määritetään edellisen kauden perusteella lisättynä puolikkaalla prosenttiyksiköllä; lisäksi Electrocentrale Devan oli maksettava siitä summasta, jota ei ollut nostettu, myös 0,25 prosentin suuruinen sitoutumismaksu.

b) Valtiovarainministeriön CE Hunedoaran hyväksi sopima laina Romanian liikepankilta (’BCR’) – ’BCR-laina’

(31) Tämä laina otettiin ”Centrala Electrica Paroseni” -nimisen suurehkon hankkeen rahoittamiseen 25 prosentin osuudella. Hanke koski jätekaasun rikinpoistolaitteiston asentamista sekä kuonan ja tuhkan keräämis-, kuljetus- ja varastointiteknologian muuttamista. Hankkeen muiden osien rahoitus oli varmistettu BRD-lainalla (joka kattoi 25 prosenttia kokonaiskustannuksista – tietoa tästä lainasta on jäljempänä d) kohdassa) ja Euroopan investointipankin lainalla (’EIP-laina’), joka kattoi 50 prosenttia kokonaiskustannuksista; tätä lainaa ei käsitellä menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä).

(32) BCR:n ja valtiovarainministeriön 3 päivänä joulukuuta 2013 tekemän lainasopimuksen perusteella pankki myönsi lainansaajalle investointilainan ja lainansaaja puolestaan myönsi sen CE Hunedoaralle toissijaisella lainasopimuksella, joka tehtiin 5 päivänä joulukuuta 2013.

(33) Pääoman määrä sekä varsinaisessa lainasopimuksessa että toissijaisessa lainasopimuksessa oli sama, 83 485 450 Romanian leuta (ts. 17 950 000 euroa), ja pankki siis myönsi sen alun perin valtiovarainministeriölle, joka myönsi sen sittemmin CE Hunedoaralle.

(34) Laina-aika oli 15 vuotta, josta lyhennysvapaata aikaa oli kolme vuotta. Maksusuunnitelmassa takaisinmaksu oli sovittu tapahtuvaksi 25:ssä puolivuosittain maksettavassa yhtä suuressa erässä. Lainan vuotuinen korko oli 4,2 prosenttia.

(35) Tähän BCR-lainaan liittyvät vakuudet, jotka olivat vakuuksia myös jäljempänä d) kohdassa käsiteltävän 14 700 000 euron (68 369 000 Romanian leun) suuruiselle BRD-lainalle sekä asiaan liittyvälle 32 650 000 euron (151 855 150 Romanian leun) suuruiselle EIP-lainalle, joka ei sisältynyt menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, annettiin kiinnittämällä CE Hunedoaran kiinteää ja irtainta omaisuutta yhteensä 93 323 204 euron (417 481 353,09 Romanian leun) arvosta.

(36) BCR-lainan osalta CE Hunedoaran oli myös maksettava valtiovarainministeriölle 2,5 prosenttia riskiprovisiota eli 448 750 euroa (jaettuna kahdeksaan yhtä suureen erään) julkishallinnon velkaa koskevaan riskirahastoon.

c) Valtiovarainministeriön Romanian kehityspankin (’BRD’) kanssa sopima ja CE Hunedoaralle myöntämä etuoikeusasemaltaan huonompi laina – ’BRD-laina’

(37) Tämä laina otettiin ”Centrala Electrică Paroşeni” -hankkeen rahoittamista varten.

(38) BRD:n ja valtiovarainministeriön 19 päivänä toukokuuta 2014 tekemän rahoitussopimuksen perusteella pankki myönsi lainansaajalle lainan ja lainansaaja puolestaan myönsi sen CE Hunedoaralle toissijaisella lainasopimuksella, joka tehtiin 5 päivänä kesäkuuta 2014.

(39) Sekä edellä mainittu rahoitussopimus että toissijainen lainasopimus koskivat samaa pääoman määrää, joka oli 68 371 170 Romanian leuta (noin 14 700 000 euroa), ja pankki myönsi tämän lainan siis ensiksi valtiovarainministeriölle, joka myönsi sen sittemmin CE Hunedoaralle.

(40) Laina-aika oli 15 vuotta, josta lyhennysvapaata aikaa oli kolme vuotta. Maksusuunnitelmassa takaisinmaksu oli sovittu tapahtuvaksi 25:ssä puolivuosittain maksettavassa yhtä suuressa erässä. Lainan vuotuinen korko oli 3,79 prosenttia.

(41) Tähän BRD-lainaan liittyvät vakuudet, jotka olivat vakuuksia myös jäljempänä c) kohdassa käsiteltävän 17 950 000 euron (83 485 450 Romanian leun) suuruiselle BCR-lainalle sekä asiaan liittyvälle 32 650 000 euron (151 855 150 Romanian leun) suuruiselle EIP-lainalle, joka ei sisältynyt menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, annettiin kiinnittämällä kiinteää ja irtainta omaisuutta yhteensä 93 323 204 euron (417 481 353,09 Romanian leun) arvosta.

(42) BRD-lainan osalta CE Hunedoaran oli myös maksettava valtiovarainministeriölle 2,5 prosenttia riskiprovisiota eli 367 000 euroa (jaettuna kahdeksaan yhtä suureen erään) julkishallinnon velkaa koskevaan riskirahastoon.

(43) BRD-lainalla ja BCR-lainalla rahoitettiin ympäristömääräysten täyttämiseen tarkoitettuja investointeja Parosenin laitoksella (teollisuuden päästöistä annetun direktiivin mukaiset EU:n vaatimukset). Näillä investoinneilla ei voitu tuottaa lisätuloja tai vähentää tuotantokustannuksia, jotta liiketoiminnan lisätuotoilla olisi voitu maksaa lainoja takaisin. Ne olivat vain edellytys sille, että laitos saattoi jatkaa toimintaansa. Se, että turvauduttiin Romanian valtiolle myönnettyihin yksityisiin lainoihin, jotka Romanian valtio myönsi asianomaiselle laitokselle ympäristömääräysten täyttämisen rahoittamiseksi vuosina 2013–2014, perustui tapaukseen, jossa Romania oli myöntänyt tukea samantyyppisiin investointeihin (savukaasujen rikinpoisto) muissa lämpöä ja sähköä tuottavissa laitoksissa vuonna 2010 (CE Turceni) ja 2011 (CE Craiova II) ja joista Romanian viranomaisten kanssa oli neuvoteltu vuonna 2012 ([21]). Näin ollen voitaneen katsoa, että valtion siirtämät BRD- ja BCR-lainat ja ympäristömääräysten täyttämisen rahoittaminen olivat itse asiassa samankaltaisia tukia kuin muille voimalaitoksille vuonna 2011 ja 2012 annetut tuet.

d) Sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskevan päätöksen mukainen sisämarkkinoille soveltumattoman tuen pääoman ja koron takaisinmaksamista varten myönnetty laina – ’sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina’

(44) Toukokuun 13 päivänä 2015 annetun, lainan myöntämistä CE Hunedoara S.A:lle koskevan hallituksen poikkeustila-asetuksen nro 11 perusteella valtiovarainministeriö, CE Hunedoara ja energiaministeriön pk-yrityksiä ja liiketoimintaympäristöä käsittelevä osasto tekivät lainasopimuksen 9 päivänä kesäkuuta 2015.

(45) Tämän lainasopimuksen nojalla CE Hunedoaralle myönnettiin laina, jonka suuruus oli 34 785 015 Romanian leuta (noin 7 478 778 euroa). Laina käytettiin johdanto-osan 5 kappaleessa tarkoitetun sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen.

(46) Laina-aika oli 90 päivää, joten se erääntyi 8 päivänä syyskuuta 2015. Lainan koroksi oli sovittu kolmen kuukauden ROBOR-korko plus 5 prosenttia; vuotuinen korko oli siis 6,27 prosenttia, ja koko laina-ajaksi oli sovittu kiinteä korko.

(47) Edellä mainitun, 13 päivänä toukokuuta 2015 annetun hallituksen poikkeustila-asetuksen nro 11 2 artiklan 2 kohdan mukaan vakuuksien arvoksi oli määritetty 49 380 000 Romanian leuta (noin 10 616 700 euroa) eli 120 prosenttia lainasta.

e) Pelastamistukea koskevan päätöksen mukaisesti lainana myönnetty tuki ja korko – ’pelastamistukilaina’

(48) Kesäkuun 24 päivänä 2015 annetun, lainan myöntämistä CE Hunedoara S.A:lle koskevan hallituksen poikkeustila-asetuksen nro 22 perusteella valtiovarainministeriö, CE Hunedoara ja energiaministeriön pk-yrityksiä ja liiketoimintaympäristöä käsittelevä osasto tekivät lainasopimuksen 14 päivänä heinäkuuta 2015.

(49) Edellä mainitun lainasopimuksen nojalla CE Hunedoaralle myönnettiin 167 000 000 Romanian leun (noin 35 905 000 euron) suuruinen laina, joka jaettiin kahteen erään: ensimmäinen erä, jonka suuruus oli 98 476 900 Romanian leuta (noin 21 172 533 euroa), myönnettiin 20 päivänä heinäkuuta 2015, mutta toista erää, jonka suuruus oli 68 523 100 Romanian leuta (noin 14 732 466 euroa), ei myönnettykään, koska CE Hunedoara ei ollut maksanut takaisin hallituksen poikkeustila-asetuksen nro 11/2015 nojalla myönnettyä toista lainaa, joka liittyi sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskevaan päätökseen (ks. d kohta edellä).

(50) Pelastamistukilainan laina-aika oli kuusi kuukautta eli huhtikuusta syyskuuhun 2015, mutta edellä selostetuista syistä CE Hunedoara sai vain lainan ensimmäisen erän.

(51) Lainan koroksi oli sovittu kuuden kuukauden ROBOR-korko plus 5 prosenttia; vuotuinen korko oli siis 6,57 prosenttia, ja koko laina-ajaksi oli sovittu kiinteä korko.

(52) Edellä mainitun, 24 päivänä kesäkuuta 2015 annetun hallituksen poikkeustila-asetuksen nro 22 3 artiklan 3 kohdan mukaan vakuuksien arvoksi oli määritetty 123 960 000 Romanian leuta (noin 26 651 400 euroa) eli 120 prosenttia lainasta.

2.5 **Menettelyn aloittamisen syyt**

(53) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä komissio alustavasti katsoi, että nämä viisi julkisesti rahoitettua tai julkista tukea saanutta lainaa, jotka myönnettiin CE Hunedoaralle tai joista se hyötyi, voisivat olla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Kesäkuun 30 päivään 2016 mennessä lainoista oli edelleen maksamatta yhteensä 337 miljoonaa Romanian leuta (noin 73 miljoonaa euroa).

([21]) SA. 33812 (2012/NN) – Romania – Sääntöjenvastainen valtiontuki pakollisiin ympäristöhankkeisiin.

(54) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä komissio piti kyseenalaisena, täyttyvätkö pelastamista ja rakenneuudistusta koskevissa suuntaviivoissa vahvistetut edellytykset, jotka koskevat tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Komissio totesi, etteivät Romanian viranomaiset olleet toimittaneet yritykselle asianmukaista rakenneuudistussuunnitelmaa tai selkeää, kohtuullisella aikataululla toteutettavaa likvidaatiosuunnitelmaa ja ettei voitu havaita CE Hunedoaran merkittävää osallistumista rahoitukseen eikä kilpailun vääristymistä rajoittavia toimenpiteitä, jotka ovat pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen mukaan rakenneuudistustuen saamisen edellytyksiä. CE Hunedoara ei myöskään ole maksanut takaisin pelastamistukea eikä lainaa, jonka ansiosta se pystyi maksamaan takaisin aiemmin myönnetyn sisämarkkinoille soveltumattoman tuen.

(55) Jotta komissio pystyisi arvioimaan, olisivatko kyseessä olevat lainat olleet CE Hunedoaran saatavilla rahoitusmarkkinoilla ja onko ne myönnetty markkinaehtoisesti, se pyysi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä Romaniaa toimittamaan

— CE Hunedoaran luottokelpoisuuteen, markkinavertailuarvoon ja luokitukseen liittyvät tiedot, jotka Romanian viranomaiset ottivat huomioon määrittäessään ja vahvistaessaan tukensa edellytyksiä, kuten käy ilmi muista asiakirjoista, joissa esitetään kunkin lainan myöntämisen, etuoikeusaseman määrittämisen tai vakuuksien antamisen päivämäärät

— todisteet markkinoilla toimivien rahoituslaitosten tai pankkien CE Hunedoaralle vuosina 2015–2016 antamista lainatarjouksista, joista käy ilmi, vaadittiinko niissä valtiontakaus tai julkinen takaus, ja

— kaikki sellaiset tiedot, joista voi olla apua näiden viiden lainan arvioimisessa.

3. ROMANIAN TOIMITTAMAT HUOMAUTUKSET

(56) Komission menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen antamissaan huomautuksissa Romania esittää seuraavat tiedot ja joukon varsinaisia huomautuksia.

3.1 Viiden lainan jäljellä olevaa pääomaa ja erääntyneitä summia koskevat huomautukset

a) IBRD-laina

(57) Ensimmäinen erä, jota CE Hunedoara ei pystynyt maksamaan takaisin taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi, erääntyi marraskuussa 2014, ja CE Hunedoara pyysi takaajaansa valtiovarainministeriötä maksamaan jäljellä olevat erät sijastaan.

(58) CE Hunedoaran takaajana valtiovarainministeriö maksoi kolme jäljellä olevaa erää (marraskuu 2014, toukokuu 2015 ja marraskuu 2015) ja laski sakkomaksut ja viivästyskorot, jotka CE Hunedoara oli sille nyt velkaa. Maaliskuun 31 päivänä 2018 CE Hunedoaran jäljellä oleva velka valtiovarainministeriölle oli 60 711 568 Romanian leuta (noin 13 052 987 euroa) (sisältää kolme takaisinmaksuerää ja niihin liittyvät sakkomaksut ja korot).

b) BCR-laina

(59) CE Hunedoara ilmoitti valtiovarainministeriölle lokakuussa 2015, ettei se pysty hoitamaan maksujaan taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi. Joulukuun 31 päivänä 2017 CE Hunedoara oli valtiovarainministeriölle velkaa 5 343 411 euroa (noin 24 853 078 Romanian leuta), mikä vastaa erääntynyttä pääomaa, korkoja ja riskiprovisiota, ja lisäksi vielä 564 163 euroa (noin 2 763 553 Romanian leuta), joka koostuu viivästyskoroista ja sakkomaksuista.

(60) Maaliskuun 31 päivänä 2018 pääomasta, jonka määrä oli 17 950 000 euroa (noin 83 485 450 Romanian leuta), oli maksettu takaisin 2 154 000 euroa (noin 10 018 254 Romanian leuta), joten velkaa oli jäljellä vielä 15 796 000 euroa (noin 73 467 196 Romanian leuta).

c) BRD-laina

(61) CE Hunedoara ilmoitti valtiovarainministeriölle helmikuussa 2016, ettei se pysty hoitamaan maksujaan taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi. Maaliskuun 31 päivänä 2018 CE Hunedoara oli valtiovarainministeriölle velkaa 3 000 357 euroa (noin 13 955 150 Romanian leuta), mikä vastaa erääntynyttä pääomaa, korkoja ja riskiprovisiota sekä viivästyskorkoja ja sakkomaksuja.

(62) Maaliskuun 31 päivänä 2018 pääomasta, jonka määrä oli 14 700 000 euroa (noin 68 371 170 Romanian leuta), oli maksettu takaisin 1 764 000 euroa (noin 8 204 364 Romanian leuta), joten velkaa oli jäljellä vielä 12 936 000 euroa (noin 60 166 806 Romanian leuta).

d) Sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina

(63) Valtiovarainministeriö on laskenut viivästyskoron, joka on kertynyt jokaiselta viivästyspäivältä, 8 päivästä syyskuuta 2015 alkaen, jolloin laina erääntyi mutta sitä ei maksettu. CE Hunedoaran jäljellä oleva velka, joka liittyy tähän lainaan, oli 31 päivänä maaliskuuta 2018 yhteensä 42 339 794,26 Romanian leuta (noin 9 103 055 euroa). Tämä summa koostuu 34 785 015 Romanian leun (noin 7 478 778 euron) suuruisesta pääomasta, 545 255,11 Romanian leun (noin 117 229 euron) suuruisista lainan koroista sekä viivästyskoroista, joiden määrä on 7 009 525,58 Romanian leuta (noin 1 507 048 euroa).

e) Pelastamistukilaina

(64) Ensimmäisestä erästä, jonka suuruus oli 98 476 900 Romanian leuta (noin 21 172 533 euroa), CE Hunedoara käytti vain 93 450 841,17 Romanian leuta (noin 20 091 930 euroa) ja palautti valtiovarainministeriölle erotuksen, jonka määrä oli 5 026 058,86 Romanian leuta (noin 1 080 602 euroa). CE Hunedoaran jäljellä oleva velka, joka liittyy tähän lainaan, oli 31 päivänä maaliskuuta 2018 yhteensä 112 579 946,05 Romanian leuta (noin 24 204 688 euroa). Tämä summa koostuu 93 450 841,17 Romanian leun (noin 20 091 930 euron) suuruisesta pääomasta, 3 306 854,30 Romanian leun (noin 710 973 euron) suuruisista lainan koroista sekä viivästyskoroista, joiden määrä on 15 822 250,68 Romanian leuta (noin 3 401 783 euroa).

Taulukko 3

Romanian antamat tiedot viiden lainan maksamatta olevasta pääomasta ja erääntyneistä summista 31 päivänä maaliskuuta 2018

	IBRD-laina	BCR-laina	BRD-laina	Sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina	Pelastamistukilaina
Myöntämispäivä	31.5.2002	5.12.2013	5.6.2014	9.6.2015	14.7.2015
Alkuperäinen pääoma	68,75 miljoonaa USD	17,95 miljoonaa EUR	14 miljoonaa EUR	34,8 miljoonaa RON	98,5 miljoonaa RON
31.3.2018 maksamatta oleva lainapääoma	0	15,79 miljoonaa EUR (73,5 miljoonaa RON)	12,9 miljoonaa EUR (60,1 miljoonaa RON)	34,8 miljoonaa RON	93,4 miljoonaa RON
Valtiovarainministeriölle 31.3.2018 erääntynyt pääoma, sakko ja korko	60,7 miljoonaa RON (13,1 miljoonaa EUR)	5,3 miljoonaa EUR (24,9 miljoonaa RON)	3,0 miljoonaa EUR (13,9 miljoonaa RON)	42,3 miljoonaa RON	112,6 miljoonaa RON

3.2 **Muut huomautukset**

(65) Ensinnäkin Romania toimitti selvennyksen pelastamistukilainasta, joka hyväksyttiin komission 21 päivänä huhtikuuta 2015 antamalla päätöksellä. Kuten myös menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä oli todettu, pelastamislainan hyväksymisen yhteydessä Romania oli sitoutunut toimittamaan enintään kuuden kuukauden kuluessa pelastamistukea koskevan päätöksen päivämäärästä joko i) todisteen lainan takaisinmaksusta tai ii) asianmukaisen rakenneuudistussuunnitelman tai iii) selkeän likvidaatiosuunnitelman, jossa esitetään CE Hunedoaran purkamiseen ilman lisätukea kohtuullisessa ajassa johtavat vaiheet. Tältä osin Romania vahvisti, että sen valitsema vaihtoehto on toteuttaa CE Hunedoaran rakenneuudistus.

(66) Toiseksi Romania totesi menettelyn aloittamista koskevasta päätöksen osalta katsovansa, että pelastamistukea koskevan päätöksen nojalla myönnetystä pelastamistukilainasta ei koitunut todellista taloudellista etua tuensaajalle (eli CE Hunedoaralle). Romanian mukaan laina oli myönnetty pankkimarkkinoiden nykyisten ehtojen mukaisesti eli EximBankin tekemän taloudellisen ja rahoituksellisen analyysin perusteella; lisäksi kansallisen verohallintoviranomaisen antamissa takauksissa otettiin huomioon vakuuksien markkina-arvo, joka oli ainakin 120 prosenttia lainan arvosta.

(67) Kolmanneksi Romania totesi CE Hunedoaran likvidaatioprosessista sekä kivihiilikaivosliiketoiminnan ja sähköntuotantoliiketoiminnan erottamisesta omiksi yhtiöikseen, että i) taloudellisten resurssien puute, ii) se, että CE Hunedoara asetettiin vuonna 2016 yhtiön pyynnöstä kaksi kertaa väliaikaisesti maksukyvyttömyysmenettelyyn, joka kuitenkin peruutettiin kummallakin kerralla, sekä iii) se, että kansalliset tuomioistuimet eivät olleet vielä tehneet päätöstä toisesta hakemuksesta, joka koski maksukyvyttömyysmenettelyjen aloittamista, sillä hetkellä, kun Romania toimitti tietoja, ovat kaikki syitä, joiden vuoksi kivihiilen louhintaa ei voitu erottaa sähköntuotannosta omaksi yhtiökseen.

(68) Romania selitti, että näiden liiketoimintojen erottaminen omiksi yhtiöikseen on tehtävä tiettyjen lainsäädännössä määrättyjen menettelyvaiheiden mukaisesti ja että jos asianomaisilta kolmansilta osapuolilta ei tule huomautuksia, prosessi kestää yleensä 6–9 kuukautta. Lisäksi Romania korosti, että kivihiilikaivosliiketoiminnan ja sähköntuotantoliiketoiminnan kirjanpidot ovat erilliset ja että pelastamistukea käytetään yksinomaan energialiiketoiminnassa, kuten oli mainittu myös pelastamistuki-ilmoituksessa.

(69) Neljänneksi, menettelyn aloittamista koskevan päätöksen maininnasta, joka koski yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoajia, Romania totesi, että CE Hunedoara on kansallisen sähköenergiajärjestelmän toiminnan kannalta välttämättömien palvelujen tarjoaja, ja tämän perusteella CE Hunedoaralla on oikeus saada korvauksia voimassa olevien säännösten ([22]) mukaisesti. Tältä osin Romania lisäsi, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoajan ja sen toimeksiantojen määrittämiseen sekä korvauksien laskemiseen ja keston määrittämiseen tarvittavia tietoja alettiin toimittaa komissiolle vuonna 2016 ja miltei kaikki tiedot on toimitettu.

(70) Viidenneksi Romania totesi, että kansallisen sähköenergian siirtoyhtiö Transelectrica S.A:n tekemien tutkimusten mukaan kahden sähköntuotantolaitoksen, Mintian ja Parosenin, toiminnan lopettaminen vaikuttaisi kansallisen sähköenergiajärjestelmän toimintaan kielteisesti.

(71) Kuudenneksi Romania on arvioinut, että lähitulevaisuudessa on muitakin sähköenergian tuotantolaitoksia, jotka eivät ole enää käytettävissä, kun komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2017/1442 ([23]) tulee voimaan.

(72) Romania ei ole kuitenkaan toimittanut minkäänlaisia tietoja, jotka osoittaisivat, että Romanian viranomaiset tai markkinatoimijat olisivat tehneet ennakkoarvioinnin ennen lainojen myöntämistä, eikä Romania toimittanut myöskään sitä tukevaa näyttöä, että lainat olisivat olleet valtiontukisääntöjen mukaisia.

(73) Menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen antamissaan huomautuksissa Romania ei kiistänyt sitä, ettei pelastamistukilainaa, sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulainaa ja kolmea muuta lainaa olisi myönnetty valtion varoista ja etteivät ne johtuisi valtiosta.

4. **TUEN ARVIOINTI**

(74) Tämä päätös koskee viittä julkisesti rahoitettua tai julkista tukea saanutta lainaa, jotka on kuvattu 2.4 kohdassa.

(75) Tämä päätös ei vaikuta mahdollisten muiden CE Hunedoaralle myönnettyjen tukitoimien arviointiin. Tähän sisältyvät erityisesti julkisten tahojen myöntämät velkojen lykkäykset tai peruutukset, joista CE Hunedoaralle on koitunut suoraa hyötyä, kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä on todettu, sekä kansallisen kivihiiliyhtiö JSC Petrosanin julkisten velkojen aikaisemmat peruutukset tai saatavista luopumiset ennen yhtiön likvidointia, sikäli kun CE Hunedoaran katsotaan olevan sen toiminnan taloudellinen jatkaja.

(76) Komissio tutkii ensin, ovatko nämä viisi toimea Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Sen jälkeen komissio selvittää, oliko tuki pantu jo täytäntöön ja voiko tällainen tuki soveltua sisämarkkinoille.

(77) Alustavasti on todettava, että komissio on eri mieltä Romanian BCR- ja BRD-lainoja koskevista huomautuksista. Ensinnäkin – vaikka Romania kyllä maksoi osan pääomasta BCR:lle ja BRD:lle (lainansaajana) – tämä ei pidä paikkaansa CE Hunedoaran osalta, koska se ei maksanut (etuoikeusasemaltaan huonompien lainojen) pääomasta mitään takaisin Romanian valtiolle, joten tosiasiassa maksamatta on edelleen koko (etuoikeusasemaltaan huonompien lainojen) pääoma eikä vain osa siitä. Toiseksi komissio on eri mieltä Romanian huomautuksista, jotka koskevat valtiovarainministeriölle 31 päivänä maaliskuuta 2018 erääntyneitä, näiden kahden lainan summia; kuten jäljempänä selitetään, komissio katsoo, että (etuoikeusasemaltaan huonompien) BCR- ja BRD-lainojen pääomat, jotka CE Hunedoaran pitäisi maksaa Romanian valtiolle, ovat erääntyneet kokonaisuudessaan (eivätkä siis vain maksusuunnitelman mukaan 31 päivään maaliskuuta 2018 mennessä erääntyneet pääoman erät).

4.1 **SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolo**

(78) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”

([22]) Hallituksen poikkeustilanneasetus nro 26/2018 ja hallituksen päätös nro 760/2017.

([23]) Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2017/1442, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisten parhaita käytettävissä olevia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien vahvistamisesta suuria polttolaitoksia varten (EUVL L 212, 17.8.2017, s. 1).

(79) Jotta toimenpide voitaisiin katsoa tässä säännöksessä tarkoitetuksi tueksi, sen on täytettävä seuraavat kumulatiiviset ehdot: i) toimenpiteen on oltava valtiosta johtuva ja valtion varoista rahoitettu; ii) toimenpiteestä on aiheuduttava etua sen saajalle; iii) tämän edun on oltava valikoivaa ja iv) toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

4.1.1 *Valtion varat ja valtiosta johtuva toimenpide*

(80) Kuten tuomioistuin on todennut ([24]), toimenpiteiden a) on oltava valtion varoista rahoitettuja etuja, jotka myöntää jokin välittäjänä toimiva elin sille siirretyn toimivallan nojalla joko suoraan tai epäsuorasti, ja b) niiden on oltava valtiosta johtuvia, jotta ne katsottaisiin SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi. Jäsenvaltion käsite kattaa kaikki julkisten viranomaisten tasot siitä riippumatta, onko kyseessä kansallinen, alueellinen tai paikallinen viranomainen ([25]).

(81) IBRD-lainasta Romania selitti, että se oli seurausta sopimuksesta, jonka IBRD ja Electrocentrale Deva, CE Hunedoaran oikeudellinen edeltäjä, olivat tehneet 31 päivänä toukokuuta 2002. Tämän lainasopimuksen takasi Romanian hallitus. Oikeuskäytännön mukaan ([26]) konkreettisen riskin luominen valtiolle tulevaisuudessa lankeavasta lisärasituksesta takauksella tai sopimukseen perustuvalla tarjouksella riittää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi. Näin ollen IBRD-lainan takaukseen sisältyi valtion talousarviosta peräisin olevia varoja.

(82) BCR-lainan osalta Romania vahvisti, että tämä laina perustui sopimukseen, jonka BCR ja valtiovarainministeriö tekivät 3 päivänä joulukuuta 2013, ja lainalla oli tarkoitus rahoittaa neljäsosa Centrala Electrică Paroşeni -investointihankkeesta. Tämä laina myönnettiin sittemmin CE Hunedoaralle toissijaisella lainasopimuksella, joka tehtiin 5 päivänä joulukuuta 2013. Näin ollen CE Hunedoaralle tarjotun toissijaisen lainasopimuksen (joka liittyi Romanian valtion sopimaan BCR-lainaan) varat olivat peräisin valtion talousarviosta.

(83) BRD-lainasta Romania vahvisti, että se oli seurausta sopimuksesta, jonka BRD ja valtiovarainministeriö olivat tehneet 19 päivänä toukokuuta 2014. Pankki myönsi tämän lainan lainansaajalle, joka myönsi sen sittemmin CE Hunedoaralle 5 päivänä kesäkuuta 2014 tehdyllä toissijaisella lainasopimuksella, ja lainalla oli tarkoitus rahoittaa toinen neljäsosa Centrala Electrică Paroşeni -hankkeesta. Näin ollen CE Hunedoaralle tarjotun toissijaisen lainasopimuksen (joka liittyi Romanian valtion sopimaan BRD-lainaan) varat olivat peräisin valtion talousarviosta.

(84) Pelastamistukilaina, myös sen laina-ajaltaan pidennetty ja takaisin maksamaton osuus, sekä sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina ovat valtion varoja, koska ne myönnettiin valtion talousarviosta osoitetuista ja siitä peräisin olevista varoista.

(85) Eri toimet, joilla valtiovarainministeriö sopi tai takaisi lainoja CE Hunedoaralle tai myönsi sille etuoikeusasemaltaan huonompia lainoja joko omasta aloitteestaan, sille valtiona kuuluvan toimivallan nojalla tai Romanian ministerineuvoston kehotuksesta, johtuvat Romanian valtiosta.

(86) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että näihin viiteen lainaan sisältyy valtion varoja ja että ne johtuvat Romanian valtiosta.

4.1.2 *Taloudellinen etu*

(87) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että ollakseen valtiontukea toimenpiteen on suosittava tiettyjä yrityksiä tai tuotannonaloja. Lainat tai takaukset, joita valtio antaa suoraan tai epäsuorasti, voivat suosia tukea saavaa yritystä, kun se saa rahoitusta, jota se ei saisi rahoitusmarkkinoilla samoilla ehdoilla tai lainkaan. Jotta saadaan selville, onko yritys hyötynyt taloudellisesta edusta, komissio soveltaa markkinataloustoimijan periaatteeseen sisältyviä kriteerejä. Tämän periaatteen mukaan arvioinnissa keskitytään liiketoimeen hypoteettisen varovaisen yksityisen luotonantajan/sijoittajan näkökulmasta tilanteessa, joka on mahdollisimman paljon valtion tilanteen kaltainen ([27]).

(88) Tässä tapauksessa Romanian valtio on sekä CE Hunedoaran luotonantaja että sen suurin osakkeenomistaja. Tällaisessa tilanteessa Romania voi antaa markkinataloustoimijan periaatteen mukaisen lainan tai takauksen tai pelkän takauksen, jos lainaehdot ovat markkinaolosuhteiden mukaiset, jos on todennäköistä, että laina maksetaan takaisin tai että osakkeenomistajan tuotto kasvaa jollakin toisella tavalla.

([24]) Ks. asia C-482/99, Ranska v. komissio (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294.
([25]) Asia C-248/84, Saksa v. komissio, ECLI:EU:C:1987:437, 17 kohta.
([26]) Unionin tuomioistuimen tuomio 19.3.2013, Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ja muut, yhdistetyt asiat C-399/10 P ja C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, 137, 138 ja 139 kohta.
([27]) Asia C-300/16 P, komissio v. Frucona Košice, ECLI:EU:C:2017:706, 28 kohta.

(89) Arvioidessaan ehtoja, joilla lainoja myönnetään, osakkeenomistajan on siis otettava huomioon mahdolliset tuotot, joita osakkeenomistaja voi tässä ominaisuudessaan kohtuudella odottaa. Tässä tapauksessa i) edellä taulukossa 2 esitettyjen CE Hunedoaran taloudellisten lukujen perusteella, ii) sen perusteella, että CE Hunedoaran rajakustannukset olivat markkinahintoja huomattavasti suuremmat ja iii) edeltäjäyhtiöiden historian perusteella on selvää, ettei Romanian valtio tai samanlaisessa tilanteessa kuin valtio oleva markkinasijoittaja ollut voinut odottaa saavansa osakkuudestaan CE Hunedoarassa minkäänlaista mahdollista tuottoa esimerkiksi osinkoina tai pääomavoittona vuodesta 2013 alkaen.

(90) Ensinnäkin niiden kolmen lainan (IBRD-, BCR- ja BRD-laina), jotka Romanian valtiovarainministeriö sopi tai takasi CE Hunedoaran hyväksi, arvioinnissa on otettava huomioon yhtiön taloudellinen tilanne ja sen edeltäjien historia, kuten markkinataloudessa järkevästi toimiva luotonantaja tai sijoittaja olisi tehnyt. Jo ennen huhtikuuta 2015, jolloin ilmoitettiin, ettei CE Hunedoara voi saada rahoitusta markkinaehdoilla, yhtiö oli tuottanut jatkuvasti tappiota alkaen ensimmäisestä kokonaisesta toimintavuodestaan, jolloin kivihiilikaivokset ja sähköntuotantolaitokset kuuluivat samaan yhtiöön.

(91) Toiseksi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä todettiin sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulainasta, että CE Hunedoaralle koitui samankaltaista taloudellista etua (kuin pelastuslainaan liittyvä etu) siitä, että seuraajayhtiönä se toimi Electrocentrale Paroşenin ja Electrocentrale Devan sähköntuotantovaroilla, jotka olivat 20 päivänä huhtikuuta 2015 annetun sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskevan päätöksen mukaisesti valtiontukea, jonka takaisinmaksamiseen CE Hunedoaralle oli myönnetty julkisesti rahoitettu laina. Sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina myönnettiin, kun CE Hunedoara täytti Romanian mukaan Romanian lain mukaiset maksukyvyttömyysmenettelyyn hakeutumisen kriteerit, jolloin voidaan katsoa olevan poissuljettua, että se olisi saanut tällaista rahoitusta markkinaehdoin.

(92) Kolmanneksi Romanian viranomaiset totesivat pelastamistukilainasta, kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä on esitetty, ettei CE Hunedoara voinut saada rahoitusta liikepankeilta, ja näin ollen viranomaiset periaatteessa myönsivät, että sille koitui tästä (valikoivaa) etua ([28]). CE Hunedoaran saamaan pelastamistukilainaan, jonka laina-aikaa on pidennetty ja josta osa on edelleen maksamatta takaisin, sisältyy myös sellaista taloudellista etua, jota yhtiö ei olisi voinut saada markkinaolosuhteissa, eli esimerkiksi mahdollisuus jälleenrahoittaa ja maksaa maksamatta oleva osuus takaisin liikepankilta saadulla lainalla.

(93) Menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen antamissaan huomautuksissa Romania väitti, että sen tarkoituksena oli ollut toteuttaa CE Hunedoaran rakenneuudistus ja muuttaa pelastamislaina osaksi rakenneuudistustukea. Komissio kuitenkin katsoo, että Romania ei ole toimittanut pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen mukaista asianmukaista rakenneuudistussuunnitelmaa, eikä pelkkä aikomus toteuttaa rakenneuudistus poista pelastamistukilainasta koitunutta etua, koska lainaa ei ole maksettu takaisin kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä.

(94) Lisäksi Romania väitti menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen antamissaan huomautuksissa, että pelastamislaina myönnettiin ”pankkimarkkinoilla vallitsevien olosuhteiden” mukaisesti EximBankin tekemän analyysin perusteella ja että laina oli vakuudellinen. Tämä väite voidaan kuitenkin osoittaa vääräksi pelkästään sillä, ettei CE Hunedoara voinut saada lainaa liikepankeilta, kuten tämän päätöksen johdanto-osan 100 ja 101 kappaleessa on todettu. Romania ei ole myöskään toimittanut EximBankin tekemää luottoriskianalyysia.

(95) Neljänneksi CE Hunedoaran edeltäjäyhtiöt eivät voineet maksaa velkojaan, joista likvidaatiomenettelyssä jäi maksamatta yli 1,2 miljardia euroa. Hiljattain perustettuna yrityksenä, joka oli vapautettu suurimmasta osasta Electrocentrale Paroşenin ja Electrocentrale Devan sekä kansallisen kivihiiliyhtiö JSC Petroşanin veloista, CE Hunedoaralla ei ollut luotettavaa ja vakaata luottohistoriaa, ja sen puuttuessa markkinaehdoin toimivat luotonantajat eivät halua rahoittaa toimintaa. Kaikki viisi lainaa, joita tässä menettelyssä käsitellään, myönnettiin valtion talousarvioon kuuluvista varoista (ks. 4.1.1 kohta edellä). Todisteita siitä, että yksityinen markkinatalouden ehdoin toimiva luotonantaja olisi myöntänyt CE Hunedoaralle vastaavia lainoja, ei ole. Huolimatta siitä, että menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä Romaniaa pyydettiin toimittamaan todisteita lainatarjouksista, joita markkinatalouden ehdoin toimivat rahoituslaitokset tai pankit olisivat tehneet CE Hunedoaralle vuosina 2012–2016 ja joissa olisi eritelty, vaadittiinko lainaan valtion takaus tai muu julkinen takaus, tällaisia tarjouksia tai todisteita markkinatalouden ehdoin toimivien luotonantajien myönteisistä arvioista, ei ole toimitettu.

(96) Viidenneksi, kuten edellä johdanto-osan 20 kappaleessa on esitetty, CE Hunedoaran tuotantolaitokset olivat samat, joita sen edeltäjäyhtiöt käyttivät, eikä niihin ollut tehty huomattavia tuotannollisia tai teknologisia parannuksia, joiden ansiosta osakkeenomistajilla olisi ollut syytä kohtuudella odottaa, että sähkön ja lämmön myynti Romanian sähkömarkkinoilla olisi ollut kannattavampaa tai tuottavampaa. Romanian viranomaiset, jotka

([28]) Pelastamistukea koskeva päätös, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2015, johdanto-osan 30 ja 31 kappale.

omistavat CE Hunedoaran edeltäjäyhtiöineen kokonaan, samalla kun ne ovat sen päävelkoja, eivät voineet jättää huomiotta sitä, että CE Hunedoara oli rakenteellisesti kykenemätön tuottamaan tarpeeksi voittoa, jotta se olisi voinut maksaa velkansa. Ne antoivat julkisista varoista ne varat, joita CE Hunedoara ei olisi voinut saada rahoitusmarkkinoilta millään ehdoilla.

(97) Kaikki viisi edellä mainittua seikkaa vaikuttavat CE Hunedoaran luottokelpoisuuteen, ja niiden perusteella on epätodennäköistä, että CE Hunedoara olisi ilman valtion toimenpiteitä pystynyt löytämään markkinaehdoin toimivia halukkaita luotonantajia, jotka olisivat luottaneet siihen, että CE Hunedoara maksaa lainat takaisin. Yhtä lailla on epätodennäköistä, että Romania voisi olettaa saavansa tuottoa osakkuudestaan CE Hunedoarassa ja etenkään aiemmista tuotoista myöntäessään CE Hunedoaralle lainoja markkinaehtoja huonommilla ehdoilla.

(98) Näin ollen vaikuttaa siltä, että näillä lainoilla on saatettu suosia CE Hunedoaraa. CE Hunedoara oli lainansaaja, jonka maksukyvyttömien ja likvidoitujen edeltäjäyhtiöiden luottohistoria oli heikko, eikä sillä itsellään ollut lainkaan luottohistoriaa vuosina 2012–2013, kun se perustettiin. CE Hunedoara tuotti kasvavia tappioita, joiden vuoksi se ei voinut maksaa velkojaan vuosina 2013–2014, ja koska se laiminlöi velkojensa maksun, yhtiö saattoi olla valmis maksukyvyttömyysmenettelyyn jo vuonna 2015. Myöskään ei ole näyttöä siitä, että Romanian viranomaiset olisivat ryhtyneet ajoissa toimiin, joihin tavanomainen velkoja olisi ryhtynyt saataviensa perimiseksi, kuten kehottanut lainansaajaa maksamaan lainat takaisin tai pyytänyt laiminlyötyjen takaisinmaksuerien maksujen pakkotäytäntöönpanoa. Vaikka hakemus maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta CE Hunedoaran osalta tehtiin tammikuussa 2016 (ks. johdanto-osan 22 kappale), se ei ole toistaiseksi johtanut minkäänlaisiin perintätoimiin. Yhtiön taloudellinen tilanne oli vaikea, ja lainojen takaisinmaksun todennäköisyys oli pieni lainoja myönnettäessä tai laina-aikaa pidennettäessä. Näistä lainoista koitui CE Hunedoaralle taloudellista etua, koska se sai rahoitusta ja varoja, joita se ei olisi saanut hankittua markkinoilta.

(99) Tämän taloudellisen edun kvantifioinnin osalta komissio viittasi menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 34 kappaleessa unionin yleisen tuomioistuimen asiassa Larko ([29]) antamaan tuomioon, jonka mukaan silloin, kun lainansaajan taloudellinen tilanne on vaikea esimerkiksi siitä syystä, että sen liikevaihto on pienentynyt ja sillä on negatiivista pääomaa eikä se pysty maksamaan lainoja takaisin omilla varoillaan, lainaan sisältyvän taloudellisen edun määrä voi vastata lainaksi annettujen varojen kokonaismäärää, vaikka valtio vain takaisi lainan. Romanian viranomaiset eivät ole toimittaneet todisteita siitä, että CE Hunedoara olisi saanut markkinoilta markkinaehtoista rahoitusta, mikä olisi osoittanut, että CE Hunedoara olisi yrittänyt lainata rahaa markkinoilta ilman valtion tukea, saati onnistunut siinä.

(100) Kuten johdanto-osan 43 kappaleessa on todettu, BRD-lainassa ja BCR-lainassa, jotka Romanian valtio siirsi yhtiölle ympäristömääräysten täyttämisen rahoittamiseksi vuosina 2013–2014, toimittiin samalla tavalla kuin silloin, kun Romania oli myöntänyt avustuksia samantyyppisiin hankkeisiin (savukaasujen rikinpoisto) muissa lämpöä ja sähköä tuottavissa laitoksissa vuonna 2010 (CE Turceni) ja 2011 (CE Craiova II), ennen kuin se päätti lopettaa tällaisten avustusten myöntämisen tukivälineenä. Kun otetaan huomioon CE Hunedoaran piirteet, tarkoitus ja taloudellinen tilanne, vaikuttaa kuitenkin siltä, että valtion siirtämä BRD-laina ja BCR-laina ja ympäristömääräysten täyttämisen rahoittaminen olivat itse asiassa avustuksia huolimatta siitä, että oikeudellisesti määriteltyinä ne olivat lainoja.

(101) Se, että Romanian valtio turvautui sille BDR:n ja BCR:n myöntämien lainojen siirtämiseen yhtiölle, osoittaa, etteivät nämä yksityiset pankit halunneet ottaa riskiä CE Hunedoaran likviditeetistä, koska ne katsoivat, että takaisinmaksu todennäköisesti laiminlyödään.

(102) Siksi komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, että CE Hunedoaralle myönnetyistä viidestä lainasta koitui taloudellista etua ja että tämän edun suuruus vastaa myönnettyjen lainojen pääoman kokonaismäärää.

4.1.3 *Valikoivuus*

(103) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että ollakseen valtiontukea toimenpiteen on suosittava *tiettyjä yrityksiä tai tuotannonaloja*. Komissio toteaa, että viisi lainaa myönnettiin CE Hunedoaralle tapauskohtaisesti tukemaan sen toiminnan jatkumista tietyissä tilanteissa, joissa tarvittiin investointeja ympäristömääräysten täyttämiseksi tai kattamaan toimintakuluja tai sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksua, eivätkä ne olleet osa yleiseen talouspolitiikkaan liittyvää laajempaa toimea, josta annetaan tukea toisiinsa rinnastettavassa oikeudellisessa ja taloudellisessa tilanteessa oleville, sähköntuotannossa tai muilla toimialoilla toimiville yrityksille. Näin ollen komissio katsoo, että nämä lainat ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla valikoivia.

([29]) Asia T-423/14, Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE v. komissio, ECLI:EU:T:2018:57, 193 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

4.1.4 *Vaikutus kauppaan ja kilpailun vääristyminen*

(104) Kun jäsenvaltion myöntämä tuki vahvistaa yrityksen asemaa unionin sisäisessä kaupassa muihin kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ([30]). Riittää, että tuensaaja kilpailee muiden yritysten kanssa kilpailulle avoimilla markkinoilla ([31]).

(105) CE Hunedoara tuottaa sähköä ja lämpöä Romaniassa. Sähkön sisämarkkinoihin sovellettavien unionin sääntöjen ([32]) nojalla sähköntuottajat voivat aloittaa toiminnan ja hankkia asiakkaita Romaniassa vapaasti. Monet kilpailijat Romaniasta (esimerkiksi SN Nuclearelectrica, SN Hidroelectrica) tai muista jäsenvaltioista (esimerkiksi CEZ, Alpiq) ovat tehneetkin niin. Komissio toteaa, että Romanian sähköjärjestelmä on tällä hetkellä liitettynä Bulgarian ja Unkarin sähköjärjestelmiin, eli sähköä tuotetaan ja sillä käydään kauppaa näissä jäsenvaltioissa.

(106) Näin ollen komissio katsoo, että tarkasteltavana olevat lainat voivat vaikuttaa EU:n kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua sisämarkkinoilla.

4.1.5 *Päätelmä tuen olemassaolosta*

(107) Edellä esitettyjen argumenttien perusteella komissio katsoo, että Romanian valtion CE Hunedoaralle takaama IBRD-laina, CE Hunedoaran hyväksi sovittu BCR-laina ja BRD-laina, aikaisemman sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnetty laina ja pelastamistukilaina, myös sen laina-ajaltaan pidennetty ja takaisinmaksamaton osuus, ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

4.2 **Tuen sääntöjenmukaisuus**

(108) Sopimus valtion takaamasta IBRD-lainasta, josta CE Hunedoara hyötyi, tehtiin 31 päivänä toukokuuta 2002 Electrocentrale Devan kanssa. Se oli yksi CE Hunedoaran oikeudellisista edeltäjistä, ja sopimus tehtiin siis ennen kuin Romania liittyi Euroopan unioniin vuonna 2007. Sen vuoksi IBRD-laina ei ollut sääntöjenvastainen, vaikka sen katsottaisiin olevan valtiontukea. Näin ollen valtion takaajana maksamat maksut, vaikka ne maksettiin liittymisen jälkeen, ovat olemassa olevaa tukea, eivätkä ne ole sääntöjenvastaisia, vaikka valtio mahdollisesti jättäisi myöhemmin käyttämättä valtiontukisääntöjen mukaista takaisinperintäoikeuttaan CE Hunedoaraa kohtaan.

(109) Sen sijaan BCR-laina, BRD-laina ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnetty laina ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, ja koska ne on myönnetty SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ne ovat sääntöjenvastaista valtiontukea.

(110) Pelastamistukilainaa, jota komissio ei vastustanut 21 päivänä huhtikuuta 2015 antamassaan pelastamistukea koskevassa päätöksessä, ei nostettu ennen komission päätöstä, joten se ei ole sääntöjenvastaista valtiontukea. Sen sijaan siitä, että tämän lainan laina-aikaa jatkettiin ja takaisinmaksua laiminlyötiin pitkälle sen kuuden kuukauden ajan yli, joksi laina myönnettiin, on todettava, että laina-ajan pidentäminen on sääntöjenvastaista.

4.3 **Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille ja arvioinnin oikeusperusta**

(111) Komission on arvioitava, voidaanko edellä yksilöityjen tukitoimenpiteiden katsoa soveltuvan sisämarkkinoille. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion vastuulla on ilmoittaa, millä mahdollisilla perusteilla tuki soveltuu sisämarkkinoille, sekä osoittaa, että tällaiselle soveltuvuudelle asetetut edellytykset täyttyvät ([33]). Lukuun ottamatta pelastamistukilainaa ja sen laina-ajan jatkamista kuutta kuukautta pidemmälle komission 21 päivänä huhtikuuta 2015 tekemään päätökseen nähden ja IBRD-lainaa, josta ei tarvinnut tehdä ilmoitusta, koska se oli myönnetty ennen Romanian liittymistä Euroopan unioniin, Romania ei ole ilmoittanut sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnetystä lainasta, BCR-lainasta ja BRD-lainasta eikä esittänyt mahdollisia perusteita, joiden nojalla ne soveltuvat sisämarkkinoille.

(112) Saatavilla olevien tietojen perusteella ja menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä todetun mukaisesti komissio katsoo, että ainoat mahdolliset perusteet, joilla voidaan arvioida näiden toimien soveltuvuutta sisämarkkinoille, ovat pelastamista ja rakenneuudistusta koskevat suuntaviivat. Näissä suuntaviivoissa esitetään säännöt ja edellytykset, joilla voidaan arvioida SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisen, rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annetun tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille.

([30]) Ks. erityisesti asia 730/79, Philip Morris v. komissio, ECLI:EU:C:1980:209, 11 kohta; asia C-53/00, Ferring, ECLI:EU:C:2001:627, 21 kohta; asia C-372/97, Italia v. komissio, ECLI:EU:C:2004:234, 44 kohta.

([31]) Asia T-214/95, Het Vlaamse Gewest v. komissio, ECLI:EU:T:1998:77.

([32]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55).

([33]) Ks. asia C-364/90, Italia v. komissio, ECLI:EU:C:1993:157, 20 kohta.

4.3.1 *Pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen sovellettavuus*

(113) Näiden suuntaviivojen 137 ja 138 artiklan mukaan ”[k]omissio tutkii kaikkien sellaisten pelastamis- tai rakenneuudistustukien soveltuvuuden sisämarkkinoille, jotka on myönnetty ilman komission lupaa ja sen vuoksi perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti näiden suuntaviivojen perusteella, jos tuki on osittain tai kokonaan myönnetty sen jälkeen, kun nämä suuntaviivat on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*” ja ”kaikissa muissa tapauksissa komissio tekee tutkimuksen tuen myöntämishetkellä sovellettujen suuntaviivojen perusteella”.

(114) Pelastamistukilaina ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnetty laina myönnettiin sen jälkeen, kun pelastamista ja rakenneuudistusta koskevat suuntaviivat tulivat voimaan 1 päivänä elokuuta 2014. Näin ollen näitä suuntaviivoja sovelletaan näihin kahteen lainaan.

(115) Lisäksi BCR- ja BRD-lainoista ei ilmoitettu komissiolle, mikä oli SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaista. Tästä seuraa, että vaikka nämä kaksi lainaa oli myönnetty ennen elokuun 1 päivää 2014, pelastamista ja rakenneuudistusta koskevia suuntaviivoja sovelletaan myös BCR- ja BRD-lainoihin siltä osin kuin niitä on arvioitava yhdessä osana yhtä toimea, jossa vaikeuksissa olevalle yritykselle annettiin tukea.

4.3.2 *Pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen soveltaminen*

(116) Pelastamis- tai rakenneuudistustuesta voivat hyötyä vain näiden suuntaviivojen 20 kohdassa määritetyt vaikeuksissa olevat yritykset, jotka eivät toimi kivihiili-, teräs- ja rahoitusaloilla suuntaviivojen 16 kohdassa määritetyn mukaisesti. Kuten pelastamistukea koskevassa päätöksessä on todetaan, CE Hunedoara täytti jo huhtikuussa 2015 maksukyvyttömyyden vuoksi yleistäytäntöönpanomenettelyyn asettamisen kriteerit suuntaviivojen 20 kohdan c alakohdan mukaisesti, ja tammikuussa 2016 tällainen menettely yhtiön osalta aloitettiinkin (ks. johdanto-osan 22 kappale edellä). CE Hunedoaraa voidaan siis pitää pelastamista ja rakenneuudistusta koskevissa suuntaviivoissa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä.

(117) Komissio toteaa, ettei Romania ole toimittanut todisteita siitä, että yhtiö olisi mahdollisesti täyttänyt näissä suuntaviivoissa esitetyt pelastamis- tai rakennetuen myöntämisen edellytykset.

(118) Komissio arvioi BCR-lainan, BRD-lainan ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnetyn lainan jäljempänä yhdessä, koska ne myönnettiin vaikeuksissa olevalle yritykselle investointi- tai toimintatukena, jotta CE Hunedoara saisi kulunsa maksettua, koska se ei saanut rahoitusta rahoitusmarkkinoilta (ks. johdanto-osan 99 kappale). Tämän perusteella komissio katsoo, etteivät pelastamista ja rakenneuudistusta koskevissa suuntaviivoissa määritetyt edellytykset täyty, koska i) rakenneuudistussuunnitelma (joka toimitettiin lokakuussa 2015 ja jota muutettiin tammikuussa 2016) ei ollut alun perinkään asianmukainen, koska sillä ei voitu varmistaa CE Hunedoaraan kannattavuutta pitkällä aikavälillä ilman jatkuvaa lisätukea ja koska sitä ei ole noudatettu, ii) suuntaviivojen 62–64 kohdan mukaista merkittävää rahoitusosuutta ei CE Hunedoaran osalta ole ja iii) kilpailun vääristymistä rajoittavia toimenpiteitä, jotka on määritetty suuntaviivojen 74–86 kohdassa, ei ole voitu määrittää.

(119) Suuntaviivojen 99–103 kohdassa määrätään vaikeuksissa oleville yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoajille annettavan tuen edellytyksistä. Niiden osalta komissio katsoo, ettei tarkasteltavana olevia lainoja voida arvioida tai pitää korvauksena suuntaviivojen 100 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamisesta. Ensinnäkään ei ole esitetty eikä vahvistettu, että CE Hunedoara on toiminut asianmukaisen sellaisen tehtävänantoa koskevan säännöksen pohjalta, jonka nojalla sillä olisi perustellusti eri asema kuin muiden Romaniassa toimivien sähköntuottajien sähköntuotannolla; unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön ([34]) mukaan asianmukainen tehtävänantoa koskeva säännös on oleellinen edellytys sille, että valtiontukea voitaisiin pitää asianmukaisena korvauksena yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tarjoamisesta. Toiseksi nämä lainat myönnettiin tapauskohtaisesti tiettyihin tarkoituksiin, eikä niitä ole myönnetty palvelun tarjoamisesta

([34]) Tuomio 24.7.2003, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, asia C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

syntyviä yksilöitäviä ja perusteltuja lisäkustannuksia varten. Kolmanneksi lainasummia ei ole määritetty sen paremmin yksilöllisesti kuin kumulatiivisestikaan etukäteen määritettyjen objektiivisten parametrien mukaan, eikä niitä ole jaoteltu nimenomaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun määritettyihin kustannuksiin ottamalla huomioon kaikki Hunedoaran tulot ja menot. Pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen 100 ja 101 kohtien nojalla komissio ei siis voi katsoa, että kyseisiä lainoja tulisi pitää yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevassa päätöksessä ([35]) tai julkisesta palvelusta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevissa puitteissa ([36]) tarkoitettuina asianmukaisina korvauksina.

(120) Romania ei ole myöskään täyttänyt sitoumustaan erottaa CE Hunedoaran kivihiilikaivosliiketoiminta ja sähköntuotantoliiketoiminta omiksi yhtiöikseen, vaikka se antoi pelastamistuen hyväksymisen yhteydessä tämän sitoumuksen, jonka toteuttaminen kestäisi Romanian antamien tietojen mukaan kuudesta yhdeksään kuukautta. Kaksi hiilikaivosta saa edelleen toimintatukea sulkemiseen kivihiilikaivoksille myönnettyä toista tukea koskevan päätöksen mukaisesti (johdanto-osan 12 kappale edellä). Menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen antamissaan huomautuksissa Romania on väittänyt, että kaivosliiketoiminnasta ja sähköntuotantotoiminnasta pidetään erillistä kirjanpitoa; erilliset kirjanpidot eivät kuitenkaan estä kaivosliiketoiminnan ristiinrahoittamista. Romania ei ole osoittanut, ettei ristiinrahoittamista tapahdu, esimerkiksi esittämällä todisteita siitä, että valtiontuen käyttö hyödyttää vain sähköntuotantoliiketoimintaa. Ilman näitä tarpeellisia todisteita ei voida sulkea pois sitä, että jotkin tämän päätöksen mukaiset lainat ovat hyödyttäneet suoraan tai epäsuorasti myös CE Hunedoaran kivihiilikaivoksia, mikä on pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen 16 kohdan vastaista, sillä kyseisessä kohdassa kivihiiliala on suljettu pois pelastamis- ja rakenneuudistustuen piiristä.

(121) Todettakoon myös, että sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnetystä lainasta kertynyt tulo on edelleen CE Hunedoaran käytettävissä. Deggendorf-periaatteen ([37]) mukaan sen perusteella, että aikaisemman sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnettyä ja takaisinmaksamatonta lainaa ja kolmea muuta lainaa on kartutettu, ei voida katsoa, että mahdollinen rakenneuudistustuki CE Hunedoaralle soveltuisi sisämarkkinoille pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen 94 kohdan mukaisesti. Samaan aikaan, kun CE Hunedoara on hyötynyt lainoina myönnetystä valtiontuesta jopa siinä määrin, ettei lainoja ole maksettu takaisin, se on jatkanut toimintaansa, mistä on aiheutunut haittaa kilpailijoille.

(122) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että CE Hunedoaran hyväksi sovitut BCR- ja BRD-lainat, joiden yhteydessä on arvioitu myös laina-ajaltaan pidennettyä pelastamistukilainaa ja sen muuttumista rakenneuudistuslainaksi sekä sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamiseen myönnettyä lainaa, eivät sovellu sisämarkkinoille.

(123) Pelastamistukilainan osalta pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen 55 kohdan d alakohdan mukaisesti Romania sitoutui toimittamaan viimeistään kuuden kuukauden kuluttua pelastamistukea koskevan päätöksen päiväyksestä tai ensimmäisen erän maksamisesta (pelastamistukipäätöksen 54 kohta) joko todisteen siitä, että laina oli maksettu takaisin, tai asianmukaisen rakenneuudistussuunnitelman tai selkeän likvidaatiosuunnitelman, josta käyvät ilmi ne vaiheet, joiden mukaan CE Hunedoara puretaan kohtuullisessa ajassa ilman lisätukea. Romania ei noudattanut tätä sitoumusta, koska i) pelastamistukilainaa ei ole maksettu kokonaan takaisin ja ii) Romanialle oli ilmoitettu, että rakenneuudistussuunnitelmalla (jonka Romania toimitti lokakuussa 2015 ja jota muutettiin tammikuussa 2016) ei voitu varmistaa, että CE Hunedoarasta tulisi pitkällä aikavälillä kannattava yhtiö ilman jatkuvaa lisätukea.

(124) Edellä esitetyn lisäksi komissio toteaa, että CE Hunedoaran likvidoinnin määräaika, vähintään kolme vuotta Romanian toukokuussa 2017 (eli 1,5 vuotta lokakuussa 2015 olleen määräajan jälkeen, ts. kuuden kuukauden kuluttua pelastamistukipäätöksellä hyväksytyn pelastamistuen myöntämisen jälkeen) toimittamien tietojen mukaan, vaikuttaa melko pitkältä.

(125) Tästä komissio toteaa, että pelastamistukilainan laina-ajan pidentäminen ei sovellu sisämarkkinoille.

([35]) Komission päätös 2012/21/EU, annettu 20 päivänä joulukuuta 2011, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen (EUVL L 7, 11.1.2012, s. 3).

([36]) Komission tiedonanto – julkisesta palvelusta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevat Euroopan unionin puitteet (2011) (EUVL C 8, 11.1.2012, s. 15).

([37]) Asiat T-244/93 ja T-486/93, TWD Deggendorf v. komissio, ECLI:EU:T:1995:160, 56 kohta.

5. **TAKAISINPERINTÄ**

(126) SEUT-sopimuksen ja unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio on toimivaltainen päättämään, että asianomaisen jäsenvaltion on poistettava tuki tai muutettava sitä, jos se on todennut tuen soveltumattomaksi sisämarkkinoille ([38]). Tuomioistuin on niin ikään johdonmukaisesti katsonut, että jäsenvaltion velvollisuudella kumota komission sisämarkkinoille soveltumattomaksi katsoma tuki on tarkoitus palauttaa aikaisempi tilanne ([39]).

(127) Unionin tuomioistuin on todennut tässä yhteydessä, että tämä tavoite saavutetaan, kun tuensaaja maksaa takaisin sääntöjenvastaisina tukina myönnetyt määrät ja menettää siten markkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, minkä seurauksena tuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu ([40]).

(128) Tältä osin neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 ([41]) 16 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta […]”.

(129) Näin ollen i) BCR-laina, ii) BRD-laina, iii) sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina ja iv) pelastamistukilaina – josta tuli sääntöjenvastaista, koska sitä ei maksettu kuuden kuukauden kuluessa sen myöntämisestä ja/tai nostamisesta – myönnettiin SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ja niitä on pidettävä sääntöjenvastaisena ja sisämarkkinoille soveltumattomana tukena. Ne on perittävä takaisin, jotta palautetaan markkinoilla ennen niiden myöntämistä vallinnut tilanne. Takaisinperinnän on koskettava ajanjaksoa, joka alkaa siitä, kun tuensaaja alkoi saada tukea eli kun lainapääomana myönnetty tuki saatettiin sääntöjenvastaisesti tuensaajan käyttöön, ja päättyy siihen, kun se on tosiasiallisesti peritty takaisin. Takaisinperittäville summille lasketaan korkoa, jota kertyy siihen saakka, että kaikki summat on peritty takaisin. Takaisinperintään liittyvä korko on eri asia kuin sopimuskorko, myöhästyneistä maksuista perittävä viivästyskorko tai muut näihin lainoihin, jotka CE Hunedoara on velkaa valtiolle, liittyvät summat.

(130) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuensaajan maksukyvyttömyys ja sen kyvyttömyys maksaa tuki takaisin eivät ole perusteltu syy vapauttaa se velvollisuudesta maksaa tuki takaisin ([42]). Tässä tapauksessa ennen tuen maksamista vallinnut tilanne voidaan palauttaa ja kilpailun vääristyminen periaatteessa poistaa merkitsemällä tuen takaisinmaksamiseen liittyvä saatava saatavaluetteloon osana tuomioistuimen valvomaa likvidaatiomenettelyä. Jos jäsenvaltio ei pysty perimään tukea täysimääräisesti takaisin, saatavan merkitseminen saatavaluetteloon voi täyttää takaisinperintävelvollisuuden, mikäli maksukyvyttömyysmenettely johtaa sääntöjenvastaista tukea saaneen yrityksen purkamiseen eli sen toiminnan lopulliseen päättymiseen ([43]). CE Hunedoaran likvidaatio siinä tapauksessa, ettei pelastamistukea saada perittyä takaisin kuuden kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä tai saamisesta, on otettu huomioon pelastamista ja rakenneuudistusta koskevien suuntaviivojen mukaisesti myös pelastamistukea koskevassa päätöksessä (johdanto-osan 20 ja 21 kappale sekä 52 kappaleen d kohta).

(131) Komissio ottaa huomioon Romanian kanssa hiljattain käydyt keskustelut, joissa todettiin, että CE Hunedoaran purkaminen voi johtaa siihen, että sen varat likvidoidaan ja myydään, jotta voidaan maksaa saatavat, myös ne, jotka aiheutuvat tämän päätöksen nojalla Romanialle määrätyn takaisinperinnän täytäntöönpanosta. Romanian viranomaiset vahvistivat, että Romanian kansallisessa lainsäädännössä on säännöksiä, joilla varmistetaan toiminnan jatkuvuus, ja ne mainitsivat tässä yhteydessä 10 päivänä heinäkuuta 2012 sähköenergiasta ja luonnonkaasusta annetun lain nro 123 ja etenkin sen varmuutta ja turvallisuutta koskevan luvun.

(132) Likvidaation yhteydessä ja silloin, kun otetaan huomioon, että Romanialla on lakisääteinen velvollisuus varmistaa tuotannon jatkuvuus, se voi suunnitella toimia, joiden tavoitteena on välttää sähkön- ja lämmöntuotannon toimituksen äkilliset keskeytykset alueella, jolla CE Hunedoara toimii ja toimittaa palveluja. Tällaisten toimien on kuitenkin oltava oikeasuhteisia ja järkeviä, ja ne on rajattava ajaltaan ja laajuudeltaan siihen, mikä on välttämätöntä sähköntuotantolaitosten arvon säilyttämiseksi. Tätä päätöstä täytäntöönpantaessa komissiolle on ilmoitettava näistä toimista etukäteen ja sen on voitava varmistaa, että nämä ehdot täyttyvät. Tämä päätös ei vaikuta yleisesti tällaisiin toimiin ja prosessiin, joka koskee sähköntuotantolaitosten varojen siirtoa.

([38]) Ks. asia C-70/72, komissio v. Saksa, ECLI:EU:C:1973:87, 13 kohta.
([39]) Ks. yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio ECLI:EU:C:1994:325, 75 kohta.
([40]) Ks. asia C-75/97, Belgia v. komissio ECLI:EU:C:1999:311, 64 ja 65 kohta.
([41]) Neuvoston asetus (EU) 2015/1589, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 248, 24.9.2015, s. 9).
([42]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 29.4.2004, *Saksa* v. *komissio*, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, 85 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.1.1986, *komissio* v. *Belgia*, C-52/84, ECLI:EU:C:1986:3, 14 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.3.1990, *Belgia* v. *komissio*, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, 60–62 kohta.
([43]) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.12.2012, *komissio* v. *Espanja*, C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, 104 kohta.

(133) Lisäksi, kuten 31 päivänä heinäkuuta 2018 pidetyssä videoneuvottelussa (ks. johdanto-osan 3 kappale edellä) kävi ilmi, Romania ilmoitti aikeestaan ryhtyä asiamukaisiin toimiin edistääkseen prosessia, jossa sähköntuotantolaitosten varat siirretään CE Hunedoaralta uuteen yhtiöön, jota ei ole vielä perustettu. Tämä on suunniteltu tehtävän hallituksen poikkeustila-asetuksella, jonka nojalla toteutetaan kolmivaiheinen *siirto maksamisen sijasta* (romaniaksi 'dare în plată') vain sähköntuotantolaitosten varojen osalta eli ilman kaivoksia. Romanian hyväksymän pöytäkirjan mukaan tämän prosessin tulee sisältää seuraava vaiheet:

i) Ensiksi laaditaan pakollinen arviointikertomus, jotta voidaan määrittää sähköntuotantolaitosten varojen (jotka valtiovarainministeriö on nyt kiinnittänyt) arvo ja CE Hunedoaran velkojen määrä.

ii) Toiseksi kiinnitetyt varat siirretään valtiovarainministeriölle ja siltä energiaministeriölle.

iii) Kolmanneksi nämä kiinnitetyt varat siirretään uudelle yhtiölle, jolle annetaan tehtäväksi tuottaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua.

(134) Tämä päätös ei vaikuta suunnitellun hallituksen poikkeustila-asetuksen nojalla tehtävään varojen siirtoon, mikäli Romanian viranomaiset tekevät tämän siirron lakisääteisten vaatimusten mukaisesti, joihin sisältyy etenkin näiden varojen asianmukainen arviointi.

6. **PÄÄTELMÄ**

(135) Komissio katsoo, että Romania on myöntänyt CE Hunedoaralle sääntöjenvastaista valtiontukea, joka ei sovellu sisämarkkinoille ja joka on perittävä takaisin,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin lainaa (IBRD-lainaa), jonka Romanian valtio takasi ja jonka osalta CE Hunedoarasta tuli tuensaajan seuraaja, ei myönnetty CE Hunedoaralle sääntöjenvastaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti.

2 artikla

Seuraavat CE Hunedoaran hyväksi myönnetyt lainat ja a–d kohdassa määritetyt summat ovat valtiontukea, joka on myönnetty sääntöjenvastaisesti (tai jota Romania ei ole maksanut takaisin d kohdan osalta) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, eivätkä ne sovellu sisämarkkinoille:

a) valtiovarainministeriön Romanian liikepankin kanssa sopima laina, joka saatettiin CE Hunedoaran käyttöön toissijaista lainaa koskevalla sopimuksella (BCR-laina) – 83 485 450 Romanian leuta;

b) valtiovarainministeriön Romanian kehityspankin kanssa sopima laina, joka saatettiin CE Hunedoaran käyttöön toissijaista lainaa koskevalla sopimuksella (BRD-laina) – 68 371 170 Romanian leuta;

c) sisämarkkinoille soveltumatonta tukea koskevan päätöksen mukainen sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksamista varten annettu laina (sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksulaina) – 34 785 015 Romanian leuta;

d) pelastamistukea koskevan päätöksen mukainen lainana myönnetty tuki korkoineen (pelastamistukilaina) – nostettu määrä 98 476 900 Romanian leuta, jota ei maksettu takaisin kuuden kuukauden kuluessa lainan nostamisesta.

3 artikla

1. Romanian on perittävä 2 artiklassa tarkoitettu sisämarkkinoille soveltumaton tuki takaisin tuensaajalta.

2. Takaisinperittävien summien on vastattava tuensaajalle tosiasiassa maksettuja summia, joita tämä ei ole maksanut takaisin Romanian valtiolle; näille summille kertyy myös korkoa siitä päivästä lähtien, kun tuki saatettiin tuensaajan käyttöön, sen takaisinperintään asti.

3. Korolle on laskettava korkoa komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 ([44]) V luvun säännösten mukaisesti.

4. Romanian on peruutettava kaikki 2 artiklassa tarkoitetun tuen jäljellä olevat maksuerät tämän päätöksen hyväksymispäivästä lukien.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu tuki on perittävä välittömästi ja tehokkaasti takaisin, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta toimiin, joihin Romania voi ryhtyä varmistaakseen sähkön ja lämmön tuotannossa tarvittavien sähköntuotantolaitosten toiminnan jatkuvuuden, kunhan nämä toimet ovat oikeasuhteisia ja kohtuullisia sekä ajaltaan ja laajuudeltaan rajattuja siihen, mikä on välttämätöntä varojen arvon säilyttämiseksi.

2. Romanian on huolehdittava siitä, että tämä päätös pannaan täytäntöön neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

5 artikla

1. Romanian on toimitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta seuraavat tiedot:

a) tuensaajalta takaisinperittävän tuen kokonaismäärä (tuki ja siitä perittävä korko);

b) tarkka kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi:

c) tarkka kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan sähköntuotantolaitosten toiminnan jatkumisen varmistamiseksi;

d) asiakirjat, joista käy ilmi, että tuensaaja on määrätty maksamaan tuki takaisin.

2. Romanian on tiedotettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden etenemisestä, kunnes 2 artiklassa tarkoitettu tuki on peritty kokonaisuudessaan takaisin. Sen on komission pyynnöstä toimitettava välittömästi tiedot toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu ja joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on myös annettava yksityiskohtaisia tietoja tuensaajilta jo takaisinperityn tuen ja koron määristä.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu Romanialle.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 2018

Komission puolesta
Margrethe VESTAGER
Komission jäsen

([44]) Komission asetus (EY) N:o 794/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 täytäntöönpanosta (EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1).